

Ordering verstrekken bankgegevens

Bij het opvragen van bankgegevens kan de inspecteur verstrekking van die gegevens langs civielrechtelijke weg afdwingen. De Hoge Raad moest in dit kader beoordelen of bankafschriften wils(on)afhankelijk materiaal vormen.

Vanwege veronderstelde buitenlandse banktegoeden worden aan A navorderingsaanslagen en boetes opgelegd. De Staat vordert in kort geding op straffe van een dwangsom dat A opgaaf doet van de buitenlandse bankrekeningen en de papieren verstrekt. De voorzieningenrechter wijst de vordering toe, maar de gegevens en inlichtingen mogen niet worden gebruikt voor fiscale boete of strafvervolgning. In hoger beroep veroordeelt hof Amsterdam A dat de gegevens uitsluitend mogen worden gebruikt voor de belastingheffing. Volgens het Hof moet alle informatie die door A moet worden verstrekt als wilsafhankelijk materiaal worden beschouwd. Dan kan het niet voor strafdoeleinden worden gebruikt.

De Hoge Raad grijpt terug op zijn arrest van 12 juli 2013: in een civielrechtelijk kort geding kan de belastingplichtige met een dwangsom worden veroordeeld al het materiaal te verschaffen dat van belang kan zijn voor een juiste belastingheffing, ongeacht of het gaat om wilsonafhankelijk of wilsafhankelijk materiaal. Het onderscheid tussen wilsonafhankelijk en wilsafhankelijk materiaal speelt geen rol voor zover het materiaal (enkel) wordt gevorderd voor de belastingheffing. Maar de Staat moet wel aannemelijk maken dat het gevorderde materiaal bestaat en dat de belastingplichtige daarover de beschikking heeft of – redelijkerwijs – kan verkrijgen. Een *fishing expedition* is niet toegestaan.

Onder verwijzing naar het Saunders-arrest definieert de Hoge Raad, conform zijn arrest van 12 juli 2013, wilsonafhankelijk materiaal als materiaal dat weliswaar onder dwang is verkregen, maar dat bestaat onafhankelijk van de wil van de verdachte. De wils(on)afhankelijkheid staat los van de vraag of de papieren al dan niet met medewerking van de betrokkene kunnen worden verkregen: het kan nooit zonder medewerking van de betrokkene plaatsvinden.

‘Wilsonafhankelijk is niet hetzelfde als zonder medewerking verkrijgbaar’

In cassatie wordt ook nog een beroep gedaan op het arrest van de Hoge Raad van 10 februari 1988. Hier is overwogen dat de inspecteur gedurende de loop van een geding niet buiten de rechter om van de belanghebbende bewijsmiddelen mag afdwingen voor dat geding. Maar, aldus de Hoge Raad, dat geldt alleen voor bewijsmiddelen voor lopende gedingen; dit verhindert niet dat de inspecteur onder dwang bewijs vergaart voor het opleggen van (navorderings)aanslagen waarover nog geen gedingen aanhangig zijn.

Een veroordeling tot het verstrekken van informatie ex artikel 47 AWR hoeft niet vergezeld te gaan van waarborgen dat de informatie niet zal worden gebruikt in lopende gedingen. Eventueel gebruik van dit materiaal in strijd met het arrest van 10 februari 1988 kan in de procedure voor de belastingrechter aan de orde worden gesteld.

Bron: Hoge Raad 24 april 2015, ECLI:NL:HR:2015:1141

 Voor heffingsdoeleinden is de zaak duidelijk: afdwingen van het verstrekken van bankafschriften is toegestaan. De nuancering in deze zaak is dat wilsonafhankelijk niet hetzelfde is als zonder medewerking verkrijgbaar. ◀